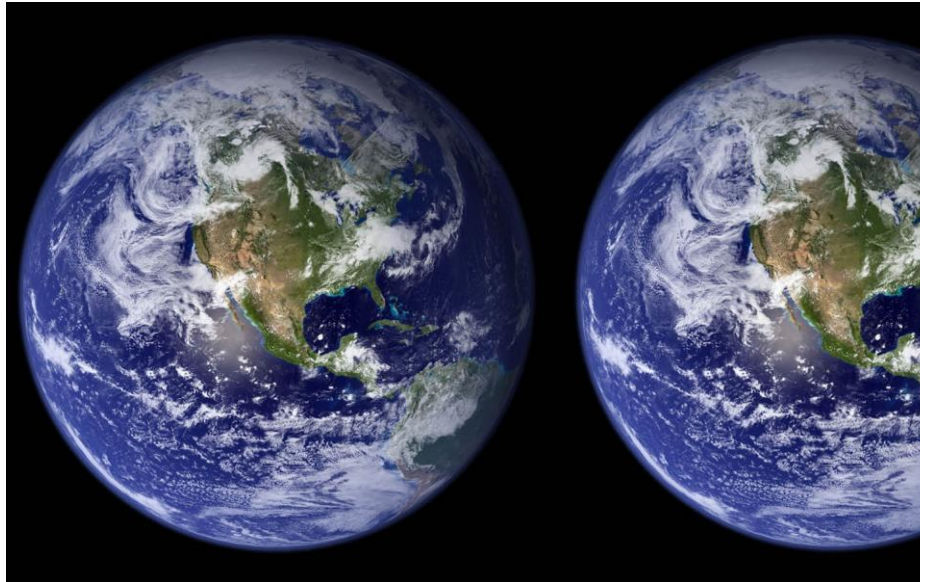

Jordens resurser redan slut för i år

Den 2 augusti inföll Earth Overshoot Day, den dag då mänskligheten förbrukat vad planeten kan återskapa under året i form av förnybara resurser. Vi har skördat mer av olika grödor, fångat mer fisk och fällt fler träd än planeten kan återskapa och släppt ut mer koldioxid än den kan ta hand om. Under årets resterande fem månader kommer vi att leva över våra tillgångar. Fram till 1970 räckte jordens resurser hela året, men därefter har Overshoot Day infallit tidigare och tidigare för varje år. Globalt sett lever vi nu som om vi hade 1,7 planeter till förfogande.

Utsläppen av koldioxid från fossila bränslen står för en stor del av vårt ekologiska fotavtryck. För att klara Parisavtalets mål, om att hålla den globala temperaturökningen under två grader, måste vi få ner utsläppen till noll senast 2050. Det innebär en halvering av utsläppen vart tionde år. Om vi lyckas vända trenden och flytta fram Earth Overshoot Day i snitt fem dagar varje år framöver kommer vi att klara oss på den enda planet vi faktiskt har 2050!

Förutom omställningen till en fossilfri ekonomi behöver vi bland annat halvera matsvinnet och köttkonsumtionen och uppnå en mer hållbar konsumtion, säger Stefan Henningsson som är klimatexpert på Världsnaturfonden, WWF.

Släng lite mindre!

Planetens räcker inte till för allt vi konsumerar och sedan slänger. För att uppnå en mer hållbar konsumtion måste vi hantera jordens resurser med mycket större varsamhet än idag. Inom EU kastar vi i genomsnitt nästan ett halvt ton sopor per person varje år. I Sverige har mängden sopor minskat något de senaste åren, men den skulle behöva minska mycket mer.

EU:s avfallsdirektiv är sedan 2011 en del av vår svenska lagstiftning. I lagen lyfter man fram avfallshierarkin eller avfallstrappan som ett sätt att minska avfallsmängderna:

1. I första hand minimera avfallsmängden genom att förhindra att avfall uppstår, t.ex. genom att använda saker så länge som möjligt istället för att kasta bort och köpa nytt.
2. Låta någon annan återanvända det du tröttnat på genom att skänka bort eller lämna till second hand.

3. Återvinna materialet genom att sortera det avfall som trots allt uppstår.
4. Utvinna energi ur det restavfall som inte kan materialåtervinnas.
5. I allra sista hand deponera (lägga på soptipp) det avfall som inte kan tas omhand på annat sätt.

Materialåtervinning

Vi kan alla ganska enkelt göra en insats för miljön genom att bli lite bättre på att sortera våra sopor och lämna en större andel till återvinning. Då sparar vi på både råvaror och energi och koldioxidutsläppen minskar.

När det gäller materialåtervinning är det viktigt att skilja på förpackningar och annat avfall!

På de återvinningsstationer som finns på allmänna platser ska enbart tidningar och förpackningar lämnas. Där finns möjlighet att sortera förpackningar av glas, metall, plast och papper/kartong.

Enligt producentansvarslagen har alla företag som tillverkar, importerar, fyller eller säljer förpackade varor ansvar för att det finns ett system för återvinning av förpackningar. Företagen betalar en avgift till Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) som ansvarar för att insamlingsystemet fungerar.

På de kommunala återvinningscentralerna lämnas allt som inte är tidningar eller förpackningar och som kan materialåtervinnas. Där kan bland annat elektronikavfall, trädgårdsavfall och sorterat grovavfall lämnas.

Aluminiumburkar och plastflaskor med pant lämnas i livsmedelshandeln.

I Sverige är vi ganska duktiga på att sortera vårt avfall. 2016 lämnade varje person i genomsnitt såhär mycket förpackningar till återvinning:

- 21,2 kg glasförpackningar
- 13,2 kg pappersförpackningar
- 6,4 kg plastförpackningar
- 1,6 kg metallförpackningar
- 23,6 kg tidningar

Varför återvinna?

Vid materialåtervinning sparas både råvaror och energi och därigenom minskar koldioxidutsläppen. Både pappers- och plastförpackningar, liksom tidningar, kan återvinnas upp till 7 gånger innan de slutligen används som bränsle för att ge energi. Trycksvärtan kan tvättas bort från de insamlade tidningarna och av pappersmassan görs nya tidningar eller toapapper. Av insamlade kartonger görs nya, och plastförpackningar kan användas till produktion av bland annat diskborstar och blomkrukor. Glasförpackningar kan återvinnas till nya burkar och flaskor hur många gånger som helst. Vid återvinning går det åt 20 procent mindre energi jämfört med att framställa nytt glas. Återvinning av metallförpackningar innebär extra stora miljö-

vinster. Återvinning av konservburkar och kapsyler sparar 75 procent energi jämfört med den energi som går åt för att framställa nytt stål ur järnmalm. När det gäller aluminiumburkar är energivinsten ännu större, hela 95 procent. Metall kan återvinnas hur många gånger som helst utan att kvalitén försämras.

- Om vi återvinner alla kapsyler under ett år räcker stålet till att tillverka mer än 2 000 bilkarosser.
- Om vi återvinner alla aluminiumförpackningar räcker den sparade energin till att värma upp 8 500 småhus per år.

Lättare att sortera rätt!

Som ni säkert sett har vi nu fått nya fina sorteringskärl på skolan i Fellingsbro. I den långa korridoren finns två återvinningsstationer med möjlighet att sortera i fyra fraktioner: pappersförpackningar, plastförpackningar, pantburkar och -flaskor samt matavfall. Dessutom finns ett mindre kärl för brännbart restavfall; sådant som inte går att lägga i något av de andra kärnen. T.ex. tuggummi, snus, trasiga pennor, kuvert och post-it-lappar...

Möjlighet att sortera ut glas- och metallförpackningar kommer det även i fortsättningen att finnas i pentryt.

På många ställen i skolan, i klassrum, grupprum och bibliotek, står kartonger för kontorspapper och tidningar.

Några tips:

- I kärlet för kartong läggs alla pappersförpackningar och dessutom papptallriker och pappmuggar
- Om du knycklar ihop förpackningen ser du om den är av plast eller metall (metall behåller sin form medan plast vecklar ut sig igen)
- Snus och tuggummi läggs i restavfall

Filmer

Så minskar du ditt avfall, Renhållningen i Kristianstad (1:37)
<https://www.youtube.com/watch?v=hqKLU5J28Ug>

Om producentansvar (2:07)
<http://www.ftiab.se/214.html>

Återvinning av förpackningar av papper/kartong (2:38)
<http://www.ftiab.se/185.html>

Återvinning av plastförpackningar (2:23) <http://www.ftiab.se/184.html>

Återvinning av glasförpackningar (2:53)
<http://www.ftiab.se/187.html>

Återvinning av aluminiumförpackningar (2:58) <http://www.ftiab.se/188.html>

Återvinning av metallförpackningar (2:37) <http://www.ftiab.se/319.html>

Källor

FTI, Förpacknings- och tidningsinsamlingen, www.ftiab.se

Overshoot Day: Jordens resurser slut redan 2 augusti, [wwf.se](http://www.wwf.se), 2017-08-01

*Foto: Planeten Jorden. NASA/WWF.
Bilden är ett montage.*